

UCHWAŁA NR XXV/187/2025
RADY MIEJSKIEJ W DARŁOWIE

z dnia 18 grudnia 2025 r.

w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny w Mieście Darłowo na lata
2026 – 2028

Na podstawie art. 18 ust. 1 z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153.) oraz art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 poz. 49.) Rada Miejska w Darłowie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program Wspierania Rodziny w Mieście Darłowo na lata 2026 – 2028, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Darłowo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Darłowie

Czesław Woźniak

Program Wspierania Rodziny w Mieście Darłowo na lata 2026 – 2028

Spis treści

Rozdział I Otoczenie prawne	3
Rozdział II Wsparcie rodziny	5
2.1. Rodzina jako podstawowa grupa społeczna	5
2.2. Formy wspierania rodziny oraz zasoby systemu pieczy zastępczej	7
Rozdział III Analiza społeczna Miasta Darłowo w zakresie wspierania rodziny	12
Rozdział IV. Analiza działań w związku ze wspieraniem rodzin w świetle przeprowadzonych badań – 2025	19
4.1. Wnioski i podsumowanie – badania wśród mieszkańców	19
4.2. Wnioski i podsumowanie – badania wśród dzieci i młodzieży	20
Rozdział V Analiza SWOT	22
Rozdział VI Adresaci Programu	25
Rozdział VII Realizatorzy Programu	26
Rozdział VIII Program Wspierania Rodziny w Mieście Darłowo na lata 2026 – 2028 ...	26
Rozdział IX Zakładane rezultaty	38
Rozdział X Realizacja, monitoring i ewaluacja Programu Wspierania Rodziny w Mieście Darłowo na lata 2026 – 2028	41

Rozdział I

Otoczenie prawne

Niniejszy Program Wspierania Rodziny w Mieście Darłowo na lata 2026–2028 został opracowany na podstawie art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. 2025 poz. 49), zgodnie z którym do zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego – w tym miast na prawach gminy – należy opracowanie i realizacja trzyletnich programów wspierania rodziny.

Zgodnie z art. 179 ust. 1 tej ustawy, Burmistrz Miasta Darłowo zobowiązany jest do przedkładania Radzie Miejskiej corocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny, w terminie do 31 marca każdego roku, wraz z przedstawieniem potrzeb związanych z ich dalszą realizacją.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78 poz. 483 ze zm.),
- Ustawę z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 145),
- Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1283 ze zm.)
- Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. 2023 r. poz. 2151 ze zm.),
- Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. 2023 r. poz. 1939 ze zm.),
- Ustawę z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz.U. 2024 r. poz. 750)
- Ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. 2023 r. poz. 2809 ze zm.),
- Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 17 ze zm.),
- Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 46),
- Ustawę z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. 2024 r. poz. 1061)
- Ustawę z dnia 17 listopada 1964 Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. 2024 r. poz. 1568 ze zm.),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. 2023 r. poz. 1870),

- Ustawę z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. 2016 r. poz. 1829).

Rozdział II

Wspieranie rodziny

2.1. Rodzina jako podstawowa grupa społeczna

Rodzina to nic innego, jak grupa osób, która jest ze sobą powiązana, najczęściej poprzez pokrewieństwo, ale również i powinowactwo czy wspólne zamieszkanie. Jest to pojęcie często badane przez psychologów, pedagogów, socjologów czy pracowników socjalnych itp. Rodzina to „najważniejsza, podstawowa grupa społeczna, na której opiera się całe społeczeństwo”¹. Można zauważyć zmiany, które pojawiają się w ostatnich latach np. więcej kobiet podejmuje pracę, zanika autorytet starszych osób, zmienia się spojrzenie na rolę w rodzinie itp.

B. Krzesińska – Zach zauważa „rodzina jest przede wszystkim środowiskiem wychowawczym, które tworzą zarówno oddziaływania zamierzone, jak też samorzutne, o charakterze pozytywnym, prowadzące do rozwoju dziecka. Dziecko uczestniczące w naturalnych sytuacjach życia rodzinnego, w bezpośrednich interakcjach między członkami rodziny przyswaja elementarną wiedzę o świecie, wartościach, normach moralno-społecznych, kulturze domu rodzinnego, poznaje sposoby zaspokajania wielu potrzeb, rozwijania własnych zainteresowań”².

Można wyodrębnić 3 podstawowe funkcje rodziny:

- prokreacyjną,
- wychowawczą,
- gospodarczą.³

Z. Tyszka wymienia następujące funkcje rodziny:

1. Funkcje biopsychiczne:

- a) prokreacyjna,
- b) seksualna;

2. Funkcje ekonomiczne:

- a) materialno-ekonomiczna,

¹ Z. Tyszka, Rodzina w świecie współczesnym – jej znaczenie dla jednostki i społeczeństwa, [w:] Pedagogika Społeczna, pod red. T. Pilch, I. Leparczyk, wyd. Żak, Warszawa 1995, s. 137.

² Dziecko potrzebujące pomocy. Możliwości, kierunki, formy wsparcia w środowisku lokalnym, J. Izdebska (red.), Suwałki – Warszawa, 2003, s. 7., [w:] Pedagogika rodziny, B. Krzesińska – Zach, Trans Humana Wydawnictwo

Uniwersyteckie, Białystok 2007, s. 14.

³ S. Kowalski, *Socjologia wychowania w zarysie*, PWN, s. 116.

- b) funkcja opiekuńczo-zabezpieczająca;
- 3. Funkcje społeczno-wyznaczające:
 - a) funkcja stratyfikacyjna,
 - b) funkcja legalizacyjno-kontrolna;
- 4. Funkcje socjopsychologiczne:
 - a) socjalizacyjno-wychowawcza,
 - b) funkcja kulturalna,
 - c) funkcja religijna (dotyczy rodzin ludzi wierzących),
 - d) funkcja rekreacyjno-towarzyska,
 - e) funkcja emocjonalno-ekspresyjna⁴.

Rodzina ma ogromny wpływ na rozwój dziecka, gdyż jest ono w stanie przyswajać wzorce i wartości, które są modelowane przez rodziców. W danym środowisku rodzinnym tworzony jest styl życia swoich członków, a w tym można wyróżnić sposoby zachowania, reagowanie na problemy, spędzanie wolnego czasu itp. Już w rodzinie młody człowiek uczy się określonego traktowania siebie, a także innych, nabywa określone wartości i normy, a następnie je realizuje. Zapewnienie dziecku powyższych funkcji w rodzinie jest trudne. Wiąże się to z zadaniem określenia hierarchii wartości, dzięki którym młodzi ludzie będą mogli analizować informacje, a także odnajdować się w określonych sytuacjach.

Rodzina dysfunkcyjna to taka rodzina, która nie spełnia prawidłowo swoich funkcji. Często członkowie takich rodzin nie potrafią wyrażać swoich emocji, uczuć. Dzieci uczą się negatywnych postaw od swoich rodziców. Na powstanie dysfunkcyjności w rodzinie wpływa wiele czynników. Jednym z takich czynników jest bezrobocie, występuje ono wtedy, gdy już jedno z rodziców nie pracuje. Efektem tego może być niezapewnienie funkcji ekonomicznej rodziny. Zbyt długie trwanie w bezrobociu może pociągać za sobą kolejne problemy np. wyprzedawanie rzeczy z domu, aby zdobyć pieniądze na potrzebne rzeczy. Często może to też wiązać się z większymi kłótniami w rodzinie, czy też brakiem wzajemnego wsparcia. Kolejnym czynnikiem jest ubóstwo i bieda – są one bardzo poważnym zagrożeniem dla funkcjonowania rodziny. Trudna sytuacja materialna nie pozwoli rodzinie na prawidłowe wychowanie dziecka czy dzieci. Brak środków finansowych może wiązać się z brakiem zakupów podręczników szkolnych czy też odpowiedniego ubrania. „Odrzucenie i stygmatyzacja ubogich uczniów sprawiają, że są oni przekonani o swojej niskiej wartości, boją się podejmować wyzwania, nie mogą liczyć na akceptację, poparcie i pomoc kolegów.

⁴ Z. Tyszka, Rodzina (w:) Encyklopedia pedagogiczna, W. Pomykało (red.), Warszawa 1993, s. 698.

Często są też szykanowani i wyśmiewani z powodu swojego wyglądu, niemodnych ubrań i korzystania z pomocy opieki socjalnej.”⁵ Kolejnym przykładem zaburzeń jest problem alkoholowy. Gdy jeden z rodziców nadużywa alkoholu zostają zachwiane role w danej rodzinie. Często dzieci przejmują obowiązki swoich rodziców. Takie rodziny ukrywają, że akurat u nich występuje problem alkoholowy. Dziecko w rodzinie z problemem alkoholowym czuje się zagubione. Zdaniem K. Dymek – Balcerek „emocjonalna atmosfera rodziny alkoholowej jest przepełniona wstydem, żalem, złością, lękiem, poczuciem krzywdy i winy, urazy, agresji i wydaje się, że nikt nie jest w porządku.”⁶ Przemoc jest kolejną przyczyną występowania zaburzeń w rodzinie. Można wyróżnić przemoc fizyczną wyrażaną poprzez np. bicie, kopanie, duszenie. Przemoc psychiczna polega na utrzymywaniu kontroli osoby stosującej przemoc nad osobą doznającą przemocy. Są to osoby, które chcą mieć władzę nad słabszymi. Przemoc seksualna pojawia się wtedy, gdy osoba stosująca przemoc ingeruje w ciało drugiej osoby bez jej zgody. Wymuszenie stosunku jest przestępstwem.⁷ Kolejnym problemem jest zaniedbywanie dzieci przez rodziców. Zaniedbywanie jest to „niezaspokajanie potrzeb dziecka niezbędnych dla jego prawidłowego rozwoju – potrzeb związanych z odżywianiem, ubiorem, schronieniem, higieną, opieką medyczną, kształceniem, jak też z psychiczną sferą dziecka”⁸.

2.2. Formy wspierania rodziny oraz zasoby systemu pieczy zastępczej

Asystent rodziny to osoba, która prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. Jeden asystent otacza opieką w tym samym czasie nie więcej niż 15 rodzin, a jego praca nie może być łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie miasta, w której ta praca jest prowadzona.

Zakres zadań asystenta rodziny obejmuje cztery obszary:

- bezpośrednią pracę z rodzicami,
- bezpośrednią pracę z dziećmi,
- działania pośrednie realizowane na rzecz dziecka i rodziny,
- organizację własnego warsztatu pracy⁹.

⁵ B. Krzesińska – Żach „Pedagogika rodziny przewodnik do ćwiczeń, Wyd. Trans Humana, Białystok 2007, s. 54.

⁶ K. Dymek – Balcerek (red.), Patologie zachowań społecznych. Rzeczywistość przełomu XX i XXI, Wyd. Politechnika Radomska, Radom 2000, s. 103.

⁷ K. Dymek – Balcerek (red.), Patologie zachowań społecznych. Rzeczywistość przełomu XX i XXI, Wyd. Politechnika Radomska, Radom 2000, s. 147 – 152.

⁸ M. Szymańczak, Pojęcie „krzywdzenie dzieci”, [w:] Dziecko krzywdzone, E. Czyż, J. Szymańczak (red.), Warszawa 1995, s. 14.

⁹ Za: J. A. Malinowski, Role, funkcje i zdani asystenta rodzinnego, w: A. Żukiewicz (red.) Asystent rodzinny.

Zadania asystenta rodziny określa art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:¹⁰

1. opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
2. opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
3. udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
4. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
5. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
6. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
7. wspieranie aktywności społecznej rodzin;
8. motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
9. udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
10. motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
11. udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- 11a. udzielanie wsparcia dziecku przez towarzyszenie mu podczas posiedzenia albo rozprawy z jego udziałem;
12. podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
13. prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- 13a. realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”;
14. prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
15. dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku;

Nowy zawód i nowa usługa w systemie wspierania rodzin. Od opieki do wsparcia, Wyd. Impuls, Kraków 2011, s. 10.

¹⁰ art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. 2025 poz. 49).

16. monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
17. sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
18. współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
19. współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą diagnostyczno-pomocową lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Rodzina zastępcza jest to rodzinna forma pieczy zastępczej zapewniająca dziecku opiekę oraz wychowanie w warunkach, które są maksymalnie zbliżone do warunków rodzinnych.

Może być ona:

- **spokrewniona** jest tworzona przez małżonków lub osoby, które są wstępnymi lub rodzeństwem dziecka (pradziadkowie, dziadkowie, siostra, brat);
- **niezawodowa** rodzina tworzona jest przez małżonków lub osoby niebędące wstępnymi lub rodzeństwem dziecka (krewni i powinowaci, niespokrewnieni);
- **zawodowa** rodzina tworzona jest przez małżonków lub osoby niebędące wstępnymi lub rodzeństwem dziecka. Otrzymuje wynagrodzenie za sprawowaną opiekę. W rodzinie może przebywać do 3 dzieci;
- **zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego** jest to forma rodzinnej pieczy zastępczej o charakterze interwencyjnym. Jednocześnie może w rodzinie przebywać maksymalnie 6 dzieci. Czas przebywania wynosi 4 miesiące, jednakże w szczególnych przypadkach czas może zostać wydłużony do 8 miesięcy;
- **zawodowa specjalistyczna** jest to forma rodzinnej pieczy zastępczej, w której umieszczone są dzieci na podstawie ustawy o postępowaniu nieletnich, którzy wymagają szczególnej opieki ze względu na niepełnosprawność lub sytuację życiową (np. małoletnie matki z dziećmi).

Rodzinny dom dziecka jest to forma rodzinnej pieczy zastępczej, w której może przebywać jednocześnie nie więcej niż 8 dzieci. Jest tworzony przez małżonków bądź osoby, które nie pozostają w związku małżeńskim. Celem rodzinnego domu dziecka jest sprawowanie pieczy zastępczej.

Rodzina wspierająca jest rodziną, która pomaga rodzinie przeżywającej trudności w opiece i wychowaniu dziecka, a także przy prowadzeniu gospodarstwa domowego,

kształtowaniu oraz wypełnianiu podstawowych ról społecznych. Rodzina wspierająca współpracuje z asystentem rodziny.

Rodzina pomocowa jest rodziną przejmującą opiekę nad dzieckiem, które jest umieszczone w pieczy zastępczej w przypadku: czasowego niesprawowania opieki nad nim przez rodzinę zastępczą bądź prowadzącego rodzinny dom dziecka.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej – jednostka organizacyjna lub wyznaczony podmiot realizujący szereg działań i zadań z zakresu rodzinnej pieczy zastępczej.

Pieczka zastępcza jest to czasowa (czasem długoterminowa) opieka oferowana dzieciom i młodzieży pozbawionym właściwej opieki rodzicielskiej. Objęcie dzieci pieczą zastępczą następuje na podstawie postanowienia sądu opiekuńczego. W sytuacjach wymagających natychmiastowego działania w celu zabezpieczenia dziecka, decyzję o umieszczeniu dziecka mogą podjąć inne uprawnione służby bądź sami rodzice, jednakże ostateczną decyzję podejmuje sąd. Termin „piecza zastępcza” oznacza, iż nawet będąc pozbawionym opieki rodzicielskiej, dziecko nadal powinno mieć dom, który może być domem zastępczym, instytucjonalnym bądź rodzinnym i ma na celu zapewnienie dziecku stabilizacji, bezpieczeństwa i wsparcia. W Polsce standardy pieczy zastępczej określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i wydane na jej podstawie akty wykonawcze. Autorzy A. Kwak, M. Rymsza zaznaczają „nowe podejście do opieki zastępczej nad dzieckiem zakłada prymat rodziny nad opieką zastępczą, prawo dziecka do wychowywania się w rodzinie naturalnej i obowiązek udzielania przez pomoc społeczną wsparcia dla rodziny w wypełnianiu zadań w stosunku do dziecka. Przyjmuje się zasadę tymczasowości opieki zastępczej, przy czym „tymczasowość” odnosi się do charakteru pobytu dziecka poza rodziną – do momentu powrotu do rodziny naturalnej. Chodzi tym samym o reintegrację dziecka za rodziną, o zapobieżenie jego częstemu przechodzeniu z jednej placówki do drugiej. (...) Jednym z bardzo ważnych szczegółowych rozwiązań jest wymóg współpracy realizatorów różnych form opieki zastępczej z rodziną biologiczną wychowanka”¹¹. **Placówka opiekuńczo-wychowawcza** jest instytucjonalną formą pieczy zastępczej zapewniającą całodobową opiekę oraz wychowanie dzieciom częściowo lub całkowicie pozbawionym opieki rodzicielskiej. Wyróżnia się placówki: socjalizacyjne, interwencyjne, specjalistyczno-terapeutyczne.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego jest to instytucjonalna forma pieczy zastępczej, która zapewnia całodobową opiekę i wychowanie. Może w niej przebywać

¹¹ Anna Kwak, Marek Rymsza, System opieki zastępczej w Polsce – ocena funkcjonowania na przykładzie procesu usamodzielniania wychowanków, Analizy i opinie, Nr 68 (12/2006) Instytut Spraw Publicznych, s. 3.

łącznie nie więcej niż 8 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletność, przebywając w pieczy zastępczej.

Placówka wsparcia dziennego jest to placówka, której ma na celu wzmocnienie funkcji opiekuńczych rodziny. Może być prowadzona w formie:

- **opiekuńczej** – zapewnia ona dziecku opiekę i wychowanie; pomoc w nauce; zorganizowanie czasu wolnego; zabawę, czy także zajęcia sportowe;
- **specjalistycznej** – organizuje dziecku zajęcia kompensacyjne, socjoterapeutyczne, korekcyjne, terapeutyczne, logopedyczne;
- **pracy podwórkowej** – realizując działania animacyjne oraz socjoterapeutyczne¹².

¹² Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 49)

Rozdział III

Analiza społeczna Miasta Darłowo w zakresie wspierania rodziny

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Darłowie.

W latach 2022–2024 liczba rodzin, którym przyznawano pomoc z powodu **ubóstwa**, systematycznie malała – z 182 rodzin (289 osób) w 2022 roku, przez 166 rodzin (247 osób) w 2023 roku, do 151 rodzin (240 osób) w 2024 roku. **Długotrwała lub ciężka choroba** pozostaje głównym powodem wsparcia, choć tu również widoczna jest niewielka tendencja spadkowa – w 2022 r. pomoc przyznano 223 rodzinom (320 osób), w 2023 r. – 193 rodzinom (280 osób), a w 2024 r. – 198 rodzinom (271 osób). Zbliżony poziom utrzymuje się w zakresie **niepełnosprawności**, gdzie wsparcie otrzymywało odpowiednio 156 rodzin (217 osób), 134 rodziny (189 osób) i 135 rodzin (181 osób). **Bezrobocie** jako powód przyznania świadczeń występowało coraz rzadziej – w 2022 r. 127 rodzin (236 osób), w 2023 r. 110 rodzin (207 osób), a w 2024 r. już tylko 104 rodziny (209 osób), co może świadczyć o poprawiającej się sytuacji zawodowej. **Ochrona macierzyństwa** dotyczyła niewielkiej, ale stałej grupy – 20 rodzin (98 osób) w 2022 r., 18 rodzin (88 osób) w 2023 r. i 19 rodzin (92 osoby) w 2024 r. W zakresie **bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych**, liczba rodzin była niewielka, lecz stabilna – 26 w 2022 r., 27 w 2023 i 2024 r., przy liczbie osób odpowiednio: 90, 87 i 75. Wzrost natomiast widoczny jest w przypadku **alkoholizmu** – w 2022 r. pomoc otrzymało 21 rodzin (21 osób), w 2023 r. 25 rodzin (26 osób), a w 2024 r. już 27 rodzin (30 osób), co może oznaczać większą zgłaszalność lub nasilenie problemu. Ogółem dane te pokazują, że mimo stopniowego spadku niektórych wskaźników, potrzeby rodzin związane z problemami zdrowotnymi, niepełnosprawnością i uzależnieniami pozostają znaczące i wymagają dalszego wsparcia.

Na podstawie analizy danych dotyczących powodów przyznawania pomocy rodzinom w latach 2022–2024, można wyciągnąć kilka kluczowych wniosków:

Podsumowanie i diagnoza:

1. **Najczęstszymi przyczynami przyznawania pomocy** pozostają od lat: długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność oraz ubóstwo. Wskazuje to na utrzymującą się grupę rodzin z przewlekłymi trudnościami zdrowotnymi i materialnymi, które wymagają stałego, systemowego wsparcia. Choć liczby te nieco spadają, wciąż stanowią znaczącą część wszystkich świadczeniobiorców.

2. **Liczba rodzin otrzymujących pomoc z powodu ubóstwa i bezrobocia stopniowo maleje**, co może świadczyć o niewielkiej poprawie sytuacji ekonomicznej niektórych gospodarstw domowych lub skuteczności działań aktywizacyjnych. Niemniej, nadal są to problemy dotyczące znacznej grupy mieszkańców, dlatego nie powinny być marginalizowane.
3. **Stosunkowo niewielka, lecz stabilna liczba rodzin** otrzymuje wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i potrzeby ochrony macierzyństwa. Może to świadczyć o ukrytym charakterze tych problemów lub trudności w ich diagnozowaniu i zgłaszaniu – warto zatem wzmacniać działania profilaktyczne i edukacyjne w zakresie kompetencji rodzicielskich.
4. **Zauważalny wzrost liczby rodzin objętych pomocą z powodu alkoholizmu** – z 21 rodzin w 2022 r. do 27 w 2024 r. – wskazuje na konieczność intensyfikacji działań w zakresie profilaktyki uzależnień oraz wsparcia terapeutycznego. Choć liczby wydają się niewielkie, należy pamiętać, że problem alkoholowy często wpływa destrukcyjnie na całą rodzinę i może być źródłem przemocy, zaniedbań i rozpadu więzi.
5. **Spadek ogólnej liczby osób korzystających z pomocy** przy utrzymującej się liczbie rodzin może świadczyć o tym, że pomoc trafia coraz częściej do gospodarstw mniej licznych (np. samotne osoby starsze, samotne matki), co również powinno być uwzględnione w planowaniu działań wspierających.

Wnioski praktyczne:

Dane te sugerują konieczność dalszego wzmacniania działań w zakresie:

- kompleksowego wsparcia zdrowotnego i socjalnego,
- profilaktyki i terapii uzależnień,
- wzmacniania kompetencji rodzicielskich i opiekuńczych,
- kontynuacji programów aktywizacji zawodowej,
- identyfikowania rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym i zapewnienia im łatwego dostępu do pomocy.

Pomimo niewielkich pozytywnych zmian w niektórych obszarach, dane potwierdzają, że wiele rodzin wciąż żyje w warunkach trudnych i wymaga stałej, profesjonalnej i zindywidualizowanej pomocy.

Powody przyznawania pomocy – rodziny/osoby	2022	2023	2024
Ubóstwo	182/289 osób	166/247 osób	151/240 osób
Długotrwała lub ciężka choroba	223/320 osób	193//280 osób	198/271 osób
Niepełnosprawność	156/217 osób	134/189 osób	135/181 osób
Bezrobocie	127/236 osób	110/207 osób	104/209 osób
Potrzeba ochrony macierzyństwa	20/98 osób	18/88 osób	19/92 osoby
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	26/90 osób	27/87 osób	27/75 osób
Alkoholizm	21/21 osób	25/26 osób40	27/30 osób

W latach 2022–2024 liczba **rodzin objętych pomocą społeczną** w mieście oscylowała wokół zbliżonych wartości – 361 rodzin w 2022 roku, 318 w 2023 roku oraz 352 w 2024 roku. W każdym roku świadczenie przyznano wszystkim rodzinom, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy, co może świadczyć o dobrym rozpoznawaniu potrzeb i skutecznej kwalifikacji do pomocy. Jednocześnie liczba przeprowadzonych wywiadów nieznacznie spada, co może oznaczać zarówno lepszą sytuację społeczną części rodzin, jak i mniejsze zgłaszanie potrzeb przez osoby zagrożone wykluczeniem.

Jeśli chodzi o **rodziny z dziećmi**, ich liczba systematycznie wzrasta – z 30 w 2022 roku do 35 w 2024 roku, co może świadczyć o rosnącej liczbie rodzin wychowujących dzieci, które wymagają wsparcia instytucjonalnego. Najwięcej rodzin objętych pomocą to te wychowujące jedno lub dwoje dzieci (w 2024 roku – po 13 rodzin w każdej z tych kategorii), natomiast liczba rodzin wielodzietnych jest znikoma – np. w 2024 roku tylko jedna rodzina wychowuje pięcioro dzieci, a żadna – sześcioro lub więcej.

Z kolei **rodziny niepełne**, czyli samotne matki lub ojcowie, to ważna grupa objęta wsparciem – ich liczba wzrosła z 20 w 2022 roku do 25 w 2024 roku. Najwięcej z nich to rodziny z jednym lub dwojgiem dzieci, ale widoczny jest także udział rodzin z trójką dzieci (np. 4 takie rodziny w 2024 roku). To wskazuje na potrzebę kierowania dedykowanego wsparcia do rodzin niepełnych, które z racji ograniczonych zasobów osobowych mogą być bardziej narażone na problemy socjalne i wychowawcze.

Dane pokazują, że pomoc społeczna w mieście obejmuje zróżnicowane typy rodzin, przy czym wzrasta udział rodzin z dziećmi, w tym niepełnych. Choć rodzin wielodzietnych objętych pomocą jest niewiele, należy mieć na uwadze ich większe potrzeby. Utrzymująca się liczba rodzin w systemie pomocy społecznej potwierdza, że istnieje trwała grupa mieszkańców potrzebujących wsparcia w związku z trudną sytuacją ekonomiczną lub

życiową. Ważne jest, aby działania pomocowe były dostosowane do struktury rodzin i obejmowały zarówno wsparcie materialne, jak i wychowawcze czy psychologiczne.

Typy rodzin objętych pomocą społeczną	2022	2023	2024
Rodziny, którym przyznano świadczenie	361	318	352
Rodziny, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy	321	291	287
Razem	361	318	352
Rodziny z dziećmi ogółem	30	31	35
O liczbie dzieci:			
1	13	11	13
2	10	11	13
3	2	5	5
4	5	2	3
5	0	2	1
6	0	0	0
7 i więcej	0	0	0
Rodziny niepełne ogółem	20	24	25
O liczbie dzieci:			
1	11	10	10
2	7	9	11
3	2	5	4
4 i więcej	0	0	0

Dane z lat 2022–2024 dotyczące korzystania z pomocy i wsparcia w mieście pokazują, że **liczba zawieranych kontraktów socjalnych** pozostaje względnie stabilna – w 2022 roku było ich 46, a w dwóch kolejnych latach po 40. Może to oznaczać utrzymującą się liczbę osób gotowych do podjęcia aktywnych działań na rzecz poprawy swojej sytuacji życiowej we współpracy z ośrodkiem pomocy społecznej.

Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny wzrosła z 15 w 2022 roku do 20 w 2024 roku. Wskazuje to na rosnącą potrzebę indywidualnego, długofalowego wsparcia w rodzinach z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi, co może wynikać z pogłębiających się problemów społecznych lub większej dostępności tej formy pomocy.

Działania w zakresie **pracy socjalnej** objęły coraz większą liczbę osób – z 382 w 2022 roku, przez 309 w 2023 roku, aż do 460 w 2024 roku. Pomimo spadku w 2023 roku, wzrost w 2024 roku świadczy o intensyfikacji pracy socjalnej i zwiększonym zasięgu oddziaływań

środowiskowych. Praca socjalna obejmuje nie tylko pomoc materialną, ale także wsparcie w codziennym funkcjonowaniu, integracji społecznej i podejmowaniu aktywności zawodowej.

Brak danych dotyczących **poradnictwa specjalistycznego** oraz brak przypadków **interwencji kryzysowej** w badanym okresie może świadczyć o niedostatecznym rozwinięciu tych form pomocy lub o ich niewystarczającym raportowaniu. Może to również wskazywać na potrzebę lepszej dostępności i promocji specjalistycznych usług, zwłaszcza w kontekście rosnących potrzeb w obszarach zdrowia psychicznego, uzależnień czy przemocy.

Dane sugerują, że pomoc społeczna w mieście koncentruje się głównie na działaniach środowiskowych i współpracy z rodzinami, jednak widoczna jest potrzeba uzupełnienia oferty o poradnictwo specjalistyczne i mechanizmy szybkiej reakcji w sytuacjach kryzysowych. Rosnąca liczba osób objętych pomocą asystentów oraz pracy socjalnej pokazuje wzrost zapotrzebowania na kompleksowe wsparcie, nie tylko finansowe, ale też wychowawcze i psychologiczne.

Korzystający z pomocy i wsparcia	2022	2023	2024
Kontrakt socjalny (liczba zawartych)	46	40	40
Liczba rodzin objęta pomocą asystenta rodziny	15	16	20
Poradnictwo specjalistyczne	-	-	-
Praca socjalna	237/382 osoby	183/309 osób	259/460 osób
Interwencja kryzysowa		0	0

W latach 2022–2024 systematycznie wzrastała liczba **rodzin korzystających z usług asystenta rodziny** – z 18 w 2022 roku, do 21 w 2023 i 25 w 2024 roku. Trend ten może świadczyć o rosnącej świadomości mieszkańców w zakresie możliwości uzyskania wsparcia oraz o pogłębiających się problemach opiekuńczo-wychowawczych i społecznych, z którymi niektóre rodziny nie radzą sobie samodzielnie.

Z roku na rok zwiększa się również liczba **rodzin zobowiązanych przez Sąd do współpracy z asystentem** – z 1 rodziny w 2022 r. do aż 7 w 2024 r. Może to oznaczać wzrost liczby sytuacji wymagających interwencji prawnej oraz poważniejszych zaniedbań rodzinnych, które wymagają nadzoru i specjalistycznego wsparcia. **Wskazania pracowników socjalnych** do pracy z asystentem również wzrosły – z 2 rodzin w 2022 roku do 8 w 2024 roku, co potwierdza, że pracownicy socjalni coraz skuteczniej diagnozują sytuacje rodzin wymagających długofalowej pomocy.

Jeśli chodzi o **efekty pracy asystentów rodziny**, w 2022 roku zakończono pozytywnie współpracę z 2 rodzinami (osiągnięcie celów), w 2023 r. z 5 rodzinami, a w 2024 r. także z 5 – co wskazuje na stabilny poziom skuteczności działań. Warto zauważyć, że w 2023 roku w 4 przypadkach doszło do zaprzestania współpracy przez rodzinę z powodu braku efektów lub decyzji własnej (np. przeprowadzka), jednak w 2024 roku nie odnotowano już takich sytuacji, co może świadczyć o poprawie motywacji rodzin lub lepszym dostosowaniu działań asystentów do potrzeb podopiecznych.

Dane jednoznacznie wskazują na rosnącą rolę asystenta rodziny w systemie wsparcia – zarówno pod względem liczby rodzin objętych pomocą, jak i efektywności pracy. Zwiększająca się liczba skierowań sądowych i wskazań pracowników socjalnych sugeruje konieczność dalszego rozwijania tej formy pomocy, a także zabezpieczenia odpowiednich zasobów kadrowych i szkoleniowych dla asystentów. Warto również kontynuować działania na rzecz budowania zaufania rodzin do instytucji wspierających oraz rozwijać programy profilaktyczne, aby zapobiegać konieczności interwencji sądowej.

Rodziny korzystające z usług asystenta rodziny	2022	2023	2024
Liczba rodzin, które korzystały z usług asystenta	18	21	25
Liczba rodzin zobowiązanych przez Sąd do pracy z asystentem rodziny	1	2	7
Liczba rodzin wskazanych przez pracownika socjalnego do pracy z asystentem rodziny	2	5	8
Liczba rodzin z którymi asystent zakończył pracę:	2	5	5
osiągnięcie celów			
Zaprzestanie pracy przez rodzinę:	0	4	4
brak efektów	1	1	0
inne np. przeprowadzka	0	0	0

W latach 2022–2024 w Punkcie Interwencji Kryzysowej zauważalny jest **stały wzrost liczby udzielanych porad**, co może świadczyć o rosnących potrzebach mieszkańców

w zakresie wsparcia psychicznego, rodzinnego i socjalnego, jak również o większej dostępności i skuteczności promowania tych usług.

Liczba **porad socjalnych** wzrosła z 40 porad dla 66 osób w 2022 roku do aż 65 porad

dla 129 osób w 2024 roku. Oznacza to niemal podwojenie liczby beneficjentów, co może wskazywać na większą liczbę osób zmagających się z problemami bytowymi lub społecznymi, wymagających ukierunkowanego wsparcia.

W zakresie **poradnictwa terapeuty rodzinnego** liczba spotkań wzrosła z 144 w 2022 i 2023 roku do 213 w roku 2024, a liczba osób korzystających z tej formy pomocy – z 31 do 92. Wzrost ten może być efektem pogarszającej się kondycji relacji rodzinnych lub skutkiem skuteczniejszego kierowania osób do terapii rodzinnej przez instytucje pomocowe i szkoły.

Porad **psychologicznych** również udzielano intensywnie – choć liczba spotkań zmniejszyła się nieznacznie w 2024 roku (132), nadal była bardzo wysoka, a objęto nimi 76 osób. W porównaniu do 29 osób w 2022 roku, jest to ponad dwukrotny wzrost, co wskazuje na coraz większą świadomość mieszkańców dotyczącą znaczenia zdrowia psychicznego oraz wzrost liczby problemów emocjonalnych i kryzysów wśród dzieci, młodzieży i dorosłych.

Dane potwierdzają istotne znaczenie Punktu Interwencji Kryzysowej w systemie lokalnego wsparcia społecznego. Wzrost liczby osób korzystających z różnych form pomocy (szczególnie terapeutycznej i psychologicznej) pokazuje zarówno skalę potrzeb, jak i skuteczność punktu w reagowaniu na kryzysy. Konieczne może być dalsze wzmocnianie kadrowe i organizacyjne tej jednostki, aby sprostać rosnącemu zapotrzebowaniu i zapobiegać długoterminowym skutkom problemów rodzinnych i psychicznych.

Liczba porad w latach 2022-2024 udzielonych przez specjalistów Punktu Interwencji Kryzysowej				
ROK	Liczba porad socjalnych	Liczba porad terapeuty rodzinnego	Liczba porad psychologicznych	Razem
2022	40/66 osób	144 spotkań / 31 osobom	144 spotkania/29 osobom	
2023	27/55 osób	144 spotkań/88 osób	144 spotkań/82 osoby	
2024	65/129 osób	213spotkań 92/osoby	132 spotkania/76 osób	

Rozdział IV.

Analiza działań w związku ze wspieraniem rodzin w świetle przeprowadzonych badań – 2025

Problematyka badawcza koncentrowała się wokół zagadnień dotyczących zagrożeń wynikających z używania substancji psychoaktywnych, ale też problemów związanych z hejtem, przemocą domową jak i przemocą rówieśniczą na terenie Miasta Darłowo.

Badania zostały przeprowadzone metodą **CAWI** (ang. *Computer-Assisted Web Interview* – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW – wykorzystane narzędzie badawcze to Program CORIGO rekomendowane przez ORE) – technika zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, w której respondent jest proszony o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej.

4.1. Wnioski i podsumowanie – badania wśród mieszkańców

W badaniu wzięło udział 91 osób, a w tym 87% kobiet oraz 13% mężczyzn.

1. Alkoholizm, bezrobocie i niezaradność życiowa to główne problemy społeczne rodzin
Największym problemem społecznym rodzin mieszkańcy uznali alkoholizm (41%), następnie bezrobocie (38%) oraz niezaradność życiową (37%).

Podsumowanie: Działania pomocowe i profilaktyczne powinny w pierwszej kolejności koncentrować się na wsparciu osób uzależnionych, bezrobotnych i potrzebujących wzmocnienia kompetencji życiowych.

2. Potrzeba dostępu do wsparcia psychologicznego i rehabilitacyjnego dominuje wśród mieszkańców

Najczęściej wskazywaną potrzebą rodzin jest ułatwienie dostępu do usług psychologicznych (51%) i rehabilitacji (48%). Inne istotne potrzeby to stworzenie punktów specjalistycznej pomocy dla rodzin, osób uzależnionych i osób doznających przemocy.

Podsumowanie: Miasto powinno zainwestować w rozwój lokalnej infrastruktury wsparcia psychologiczno-terapeutycznego oraz rehabilitacyjnego.

3. Ochrona zdrowia oraz walka z uzależnieniami oceniane są jako najbardziej niezadowolające obszary działań

Aż 46% mieszkańców krytycznie oceniło działania w zakresie ochrony zdrowia. Kolejno wskazywano przeciwdziałanie narkomanii (36%) i alkoholizmowi (35%), co potwierdza wagę problemu uzależnień.

Podsumowanie: Konieczna jest poprawa dostępności i jakości usług zdrowotnych oraz intensyfikacja działań profilaktycznych w obszarze uzależnień.

4. Opieka żłobkowa i przedszkolna nie w pełni odpowiada na potrzeby mieszkańców

Tylko 19% mieszkańców uważa, że opieka żłobkowa zaspokaja potrzeby, natomiast w przypadku przedszkoli odsetek ten wynosi 42%.

Podsumowanie: Należy zwiększyć inwestycje w rozwój żłobków i przedszkoli, by poprawić dostępność opieki nad najmłodszymi dziećmi.

5. Edukacja oceniana przeciętnie – potrzeba poprawy jakości oferty edukacyjnej

Jedynie 28% mieszkańców dobrze ocenia ofertę edukacyjną, natomiast 48% uznaje ją za dostateczną, a 15% za niedostateczną.

Podsumowanie: Istnieje potrzeba podniesienia poziomu edukacji poprzez modernizację szkół, rozwój zajęć dodatkowych i wsparcia dla uczniów.

6. Przemoc rówieśnicza i zaniedbania wychowawcze to kluczowe problemy dzieci i młodzieży

Najczęściej wskazywanym problemem jest przemoc rówieśnicza (52%), a także zaniedbania wychowawcze i brak miejsc spotkań dla młodzieży (po 37%).

Podsumowanie: Niezbędne są działania edukacyjne i wychowawcze w szkołach oraz tworzenie bezpiecznych i dostępnych przestrzeni dla młodzieży.

7. Niska percepcja bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania

Tylko 49% mieszkańców czuje się bezpiecznie w swoim otoczeniu, podczas gdy 39% twierdzi przeciwnie.

Podsumowanie: Miasto powinno podjąć działania w zakresie poprawy bezpieczeństwa publicznego, np. poprzez monitoring, patrole czy inicjatywy społeczne.

4.2. Wnioski i podsumowanie – badania wśród dzieci i młodzieży

W badaniu wzięło udział 94 uczniów, z czego 53% to kobiety, natomiast 47% to mężczyźni.

1. Niski poziom świadomości edukacyjnej części uczniów

Blisko połowa uczniów (49%) planuje zdobyć wyższe wykształcenie, co należy uznać za pozytywny trend, jednak aż 32% nie zastanawiało się nad swoją przyszłością edukacyjną.

Podsumowanie: Konieczne jest wzmocnienie doradztwa zawodowego i edukacyjnego w szkołach, by pomóc uczniom planować ścieżki kariery.

2. Stabilna sytuacja mieszkaniowa większości uczniów, ale z wyraźnymi wyjątkami

Zdecydowana większość uczniów mieszka z obojgiem rodziców (79%) i posiada pełną rodzinę, jednak łącznie 21% doświadcza różnych form niepełnych lub trudnych struktur rodzinnych.

Podsumowanie: Warto rozwijać wsparcie psychologiczne i pedagogiczne dla uczniów z rodzin niepełnych i zastępczych.

3. Wysokie poczucie bezpieczeństwa w domu i szkole

Aż 98% uczniów czuje się bezpiecznie w domu, a 71% również w szkole.

Podsumowanie: To pozytywne zjawisko, które należy utrzymać poprzez dalsze wzmacnianie relacji rówieśniczych i dobrego klimatu szkolnego.

4. Największe problemy społeczne w oczach młodzieży to używki i brak infrastruktury dla młodych

Najczęściej wskazywanymi problemami były zażywanie narkotyków/dopalaczy i palenie papierosów/e-papierosów (po 32%), brak placówek kulturalno-rekreacyjnych (31%) oraz spożywanie alkoholu (28%).

Podsumowanie: Należy zwiększyć działania profilaktyczne oraz rozwijać ofertę kulturalno-sportową w mieście, aby ograniczać ryzykowne zachowania.

5. Młodzież potrzebuje atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego

Uczniowie najbardziej oczekują organizacji obozów i kolonii (43%) oraz stworzenia miejsc spotkań (35%). Istotne są też wyjazdy na basen (33%) i zajęcia sportowe (22%).

Podsumowanie: Miasto powinno zainwestować w rozwój zorganizowanych, dostępnych form wypoczynku i aktywności dla dzieci i młodzieży.

6. Częsty kontakt z zachowaniami problemowymi w codziennym otoczeniu

18% uczniów obserwuje codzienne palenie papierosów, a 10% wskazuje na częste sytuacje złości lub agresji.

Podsumowanie: Konieczne są działania wychowawcze i profilaktyczne, które pomogą uczniom radzić sobie z napięciem i negatywnymi wzorcami z otoczenia.

Rozdział V

Analiza SWOT

Analiza SWOT jest to nazwa będąca akronimem angielskich słów strengths (mocne strony), weaknesses (słabe strony), opportunities (szanse) i threats (zagrożenia).

Analiza SWOT w kontekście Programu Wspierania Rodziny pozwala na wykorzystanie mocnych stron i szans, a jednocześnie minimalizuje wpływ słabych stron i zagrożeń. Dzięki temu Miasto Darłowo może skutecznie realizować programy wspierania rodziny, dostosowując działania do rzeczywistych potrzeb mieszkańców.

S – Strengths (Mocne strony):

1. **Systematyczne zmniejszanie liczby rodzin objętych pomocą z powodu ubóstwa i bezrobocia**, co może świadczyć o skutecznych działaniach aktywizacyjnych i poprawie sytuacji ekonomicznej w mieście.
2. **Stabilna liczba rodzin z dostępem do świadczeń po przeprowadzonym wywiadzie środowiskowym** – wskazuje na skuteczne diagnozowanie i trafność udzielanej pomocy.
3. **Wzrost liczby rodzin korzystających z pracy socjalnej i usług asystenta rodziny** – odzwierciedla rozwój działań środowiskowych i indywidualnego wsparcia.
4. **Rozszerzenie zakresu pomocy w Punktach Interwencji Kryzysowej** – większa liczba porad socjalnych, psychologicznych i terapeutycznych.
5. **Zwiększona skuteczność pracy asystentów rodziny** – więcej pozytywnie zakończonych przypadków, brak przerw w współpracy z rodzinami w 2024 r.
6. **Rośnie liczba rodzin niepełnych i z dziećmi objętych wsparciem**, co oznacza lepsze dostosowanie pomocy do struktury rodzin.
7. **Wzrost liczby rodzin wskazywanych przez sądy do współpracy z asystentem** – świadczy o większym zaangażowaniu instytucji w poprawę sytuacji rodzin dysfunkcyjnych.
8. **Wysokie poczucie bezpieczeństwa wśród uczniów**: 98% uczniów czuje się bezpiecznie w domu, a 71% w szkole, co świadczy o dobrym klimacie w tych przestrzeniach.
9. **Zadowolenie z dorobku edukacyjnego (częściowo)**: 49% uczniów planuje zdobyć wyższe wykształcenie, co jest pozytywnym wskaźnikiem zaangażowania młodzieży w rozwój edukacyjny.
10. **Zadowolenie z relacji w rodzinach**: 79% uczniów mieszka z obojgiem rodziców, co wskazuje na stabilną sytuację mieszkaniową.

- 11. Chęć do spędzania czasu wolnego:** Wysokie zainteresowanie organizacją obozów, kolonii oraz innych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.

W – Weaknesses (Słabe strony):

- 1. Brak lub niedostateczny rozwój usług poradnictwa specjalistycznego i interwencji kryzysowej** – mimo rosnących potrzeb brakuje danych o tych formach pomocy.
- 2. Utrzymująca się wysoka liczba rodzin zmagających się z chorobą i niepełnosprawnością** – wskazuje na chroniczne problemy zdrowotne, które są trudne do rozwiązania.
- 3. Niski udział rodzin wielodzietnych w systemie pomocy**, co może oznaczać bariery w dostępie do wsparcia lub ich ukryte potrzeby.
- 4. Rosnąca liczba rodzin wymagających interwencji sądu** – sygnalizuje narastające zaniedbania w zakresie opieki i wychowania dzieci.
- 5. Brak efektywnego systemu zapobiegania problemom wychowawczym i opiekuńczym** – liczba rodzin z bezradnością opiekuńczo-wychowawczą pozostaje stała.
- 6. Pomoc nadal trafia do znacznej liczby rodzin – problem ubóstwa i dysfunkcji jest wciąż powszechny**, mimo spadku niektórych wskaźników.
- 7. Problemy społeczne (alkoholizm, bezrobocie, niezaradność życiowa):** 41% mieszkańców wskazuje alkoholizm jako główny problem społeczny, a 38% bezrobocie. Brak kompetencji życiowych również stanowi poważny problem, co wskazuje na potrzebę interwencji.
- 8. Niska jakość usług zdrowotnych i uzależnień:** 46% mieszkańców krytycznie ocenia działania w zakresie ochrony zdrowia, a 35-36% uważa, że walka z alkoholizmem i narkomanią wymaga intensyfikacji działań.
- 9. Brak infrastruktury dla młodzieży:** Młodzież wskazuje na brak miejsc spotkań i placówek kulturalno-rekreacyjnych, co ogranicza ich możliwości spędzania czasu w sposób zdrowy i bezpieczny.
- 10. Zadowolenie z edukacji na niskim poziomie:** Tylko 28% mieszkańców jest zadowolonych z oferty edukacyjnej, a 15% uznaje ją za niedostateczną.
- 11. Brak pełnej opieki nad dziećmi:** Niski poziom satysfakcji z opieki żłobkowej i przedszkolnej, tylko 19% uważa, że opieka żłobkowa spełnia potrzeby, a 31% uważa, że przedszkola są niewystarczające.

O – Opportunities (Szanse):

- 1. Możliwość rozwijania profilaktyki uzależnień** – w odpowiedzi na wzrost liczby rodzin dotkniętych alkoholizmem.

2. **Rozbudowa usług poradnictwa psychologicznego i terapeutycznego** – rosnące zainteresowanie wskazuje na społeczne zapotrzebowanie.
3. **Zwiększanie dostępności i roli asystenta rodziny** – dobry kierunek dla wspierania rodzin z trudnościami wychowawczymi.
4. **Lepsze wykorzystanie narzędzi sądowych i międzyinstytucjonalnej współpracy** – w celu przeciwdziałania poważnym zaniedbaniom.
5. **Rozwój kampanii informacyjnych i edukacyjnych** – zwiększenie zgłaszalności problemów i dostępności pomocy.
6. **Integracja wsparcia materialnego z pomocą psychologiczną i wychowawczą** – podejście holistyczne do pracy z rodziną.
7. **Szersze wdrażanie programów aktywizacji zawodowej i społecznej** – zwłaszcza dla rodzin niepełnych i osób zagrożonych wykluczeniem.
8. **Inwestycje w wsparcie psychologiczne i rehabilitacyjne:** 51% mieszkańców wskazuje na potrzebę dostępu do usług psychologicznych, a 48% na rehabilitację, co stwarza okazję do rozwoju lokalnej infrastruktury wsparcia.
9. **Rozwój usług profilaktycznych i terapeutycznych:** Koncentracja na rozwoju profilaktyki uzależnień oraz wsparciu psychologicznym, co może poprawić jakość życia mieszkańców.
10. **Rozwój infrastruktury dla dzieci i młodzieży:** Inwestycja w rozwój placówek rekreacyjnych, sportowych oraz ofert edukacyjnych i kulturalnych może zaspokoić oczekiwania młodzieży i zmniejszyć ich skłonności do ryzykownych zachowań.
11. **Zwiększenie inwestycji w opiekę nad najmłodszymi:** Rozwój żłobków i przedszkoli w odpowiedzi na niskie zadowolenie mieszkańców z dostępnej opieki nad dziećmi.
12. **Wzmocnienie działań edukacyjnych w szkołach:** Potrzebne jest wzmocnienie doradztwa zawodowego i edukacyjnego, co poprawiłoby świadomość uczniów na temat ich przyszłej kariery.

T – Threats (Zagrożenia):

1. **Postępujące problemy zdrowotne i niepełnosprawność wśród rodzin** – mogą generować coraz większe potrzeby socjalne i zdrowotne.
2. **Wzrost liczby rodzin dotkniętych alkoholizmem** – może prowadzić do pogorszenia sytuacji wychowawczej dzieci i rozpadu rodzin.
3. **Zwiększające się obciążenie pracowników socjalnych i asystentów rodziny** – może wpłynąć negatywnie na jakość świadczonych usług.

4. **Niewystarczające zasoby kadrowe i finansowe do rozwijania specjalistycznych form pomocy** – ograniczenia w dostępie do psychologów, terapeutów.
5. **Ryzyko marginalizacji problemów mniej widocznych, jak bezradność wychowawcza czy samotne rodzicielstwo** – wciąż niewielka liczba objętych wsparciem może oznaczać ich niedostateczne rozpoznanie.
6. **Brak działań kryzysowych w sytuacjach nagłych** – może prowadzić do eskalacji problemów w rodzinach w kryzysie.
7. **Spadek liczby przeprowadzanych wywiadów środowiskowych** – ryzyko niedostrzegania części potrzebujących rodzin i niedoszacowania skali problemów.
8. **Wysokie uzależnienie od substancji psychoaktywnych:** 32% młodzieży wskazuje na problem zażywania narkotyków, e-papierosów i palenia papierosów, co stanowi zagrożenie dla zdrowia i bezpieczeństwa.
9. **Brak dostatecznej oferty spędzania czasu wolnego:** Niedostateczna liczba atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego może prowadzić do wzrostu problemów wychowawczych, w tym przemoc rówieśnicza i agresja.
10. **Problemy w strukturach rodzinnych:** W 21% przypadków uczniowie pochodzą z rodzin niepełnych lub trudnych, co zwiększa ryzyko problemów wychowawczych i emocjonalnych.
11. **Zjawisko przemocy i zachowań problemowych:** 18% uczniów doświadcza codziennego palenia papierosów, a 10% zauważa przypadki agresji, co wskazuje na potrzebę bardziej intensywnych działań wychowawczych i profilaktycznych.
12. **Niska jakość opieki zdrowotnej i społecznej:** Mieszkańcy wyrażają niezadowolenie z usług ochrony zdrowia i wsparcia społecznego, co może prowadzić do nasilenia problemów społecznych, takich jak uzależnienia i bezrobocie.

Rozdział VI

Adresaci Programu

Adresatami niniejszego Programu są:

- rodziny wychowujące dzieci, w tym w szczególności rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- rodziny o trudnej sytuacji materialno-bytowej,
- rodziny zagrożone ubóstwem,
- rodziny dotknięte przemocą,
- rodziny dotknięte problemem uzależnienia,
- rodziny, którym została ograniczona lub odebrana władza rodzicielska poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej.

Rozdział VII

Realizatorzy Programu

Koordynatorem Programu Wspierania Rodziny jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Darłowie przy współpracy z instytucjami i organizacjami realizującymi zadania mieszczące się w zakresie wspierania rodziny.

Na terenie Miasta Darłowo działa szereg instytucji i podmiotów, które zajmują się wspieraniem rodzin zarówno w codziennym funkcjonowaniu, jak i w sytuacjach kryzysowych. Ich zadaniem jest nie tylko pomoc w przezwyciężaniu trudności życiowych, ale także wzmacnianie roli rodziny oraz tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu rozwojowi dzieci i młodzieży.

Rozdział VIII

Program Wspierania Rodziny w Mieście Darłowo

na lata 2026 – 2028

Program Wspierania Rodziny w Mieście Darłowo na lata 2026 – 2028 wyznacza zadania do realizacji, które przyczynią się do zmniejszenia skali problemów społecznych w Mieście Darłowo w obszarze wspierania rodziny.

Celem głównym Programu Wspierania Rodziny dla Miasta Darłowo na lata 2026-2028 jest:

stworzenie spójnego i zintegrowanego systemu wsparcia na rzecz rodzin zamieszkujących Miasto Darłowo, który sprzyja ich stabilnemu funkcjonowaniu, wzmacnia kompetencje opiekuńczo-wychowawcze, promuje pozytywne relacje rodzinne oraz przeciwdziała czynnikom ryzyka, w szczególności ubóstwu, przemocy domowej, uzależnieniom i wykluczeniu społecznemu.

Program ma na celu zapewnienie dzieciom bezpiecznego, wspierającego środowiska rozwoju oraz budowanie trwałych więzi rodzinnych poprzez działania profilaktyczne, edukacyjne, interwencyjne i integracyjne.

Osiągnięciu celu głównego ma służyć realizacja przedstawionych poniżej celów szczegółowych. Będzie to możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie Miasta, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej.

Cel operacyjny 1: Wzmocnienie systemowego wsparcia rodzin poprzez rozwój zintegrowanych usług społecznych, edukacyjnych i terapeutycznych.			
Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy i partnerzy	Termin realizacji
1. Systematyczna diagnoza sytuacji rodzinnej mieszkańców oraz monitorowanie obszarów ryzyka (stworzenie regularnych raportów i analiz potrzeb rodzin, w tym identyfikacja zagrożeń społecznych takich jak alkoholizm, przemoc, bezrobocie czy niezaradność życiowa).	• liczba przeprowadzonych diagnoz lokalnych • liczba rodzin objętych pracą socjalną • liczba rodzin korzystających ze wsparcia instytucjonalnego	UM, RM, MOPS, MKRPA, ZI, przedszkola, szkoły, Policja, placówki ochrony zdrowia, organizacje pozarządowe, parafie	2026-2028
2. Wzmocnienie roli asystenta rodziny w pracy z rodzinami	• liczba rodzin objętych indywidualnym planem	MOPS, UM	2026-2028

przeżywającymi trudności (zwiększenie dostępności i liczby etatów dla asystentów rodziny, prowadzenie superwizji pracy oraz regularna ewaluacja skuteczności interwencji).	pracy z asystentem • liczba dzieci objętych pośrednim wsparciem		
3. Kompleksowe wsparcie kobiet w ciąży oraz rodzin po stratach okołoporodowych (stworzenie systemu wsparcia obejmującego opiekę psychologiczną, pomoc prawną i socjalną oraz rozwój współpracy z personelem medycznym).	• liczba kobiet objętych wsparciem w ramach programu „Za Życiem” • liczba zorganizowanych form wsparcia psychologicznego i materialnego	MOPS, UM, placówki medyczne	2026-2028
4. Zwiększenie skuteczności aktywizacji zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia (tworzenie indywidualnych ścieżek aktywizacji, działania motywacyjne, szkolenia z kompetencji miękkich i zawodowych, kampanie informacyjne).	• liczba osób skierowanych na szkolenia, staże, prace interwencyjne • liczba osób powracających na rynek pracy	MOPS, UM, PUP, organizacje pozarządowe, lokalne media	2026-2028
5. Rozwój i upowszechnienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego (uruchomienie lokalnych punktów wsparcia, rozwój mobilnych form doradztwa, promocja usług wśród mieszkańców, programy edukacyjne).	• liczba osób korzystających z porad psychologicznych, prawnych, mediacji • liczba działań edukacyjnych skierowanych do rodzin	MOPS, UM, PCPR, organizacje pozarządowe, parafie	2026-2028

6. Wsparcie rodzin niepełnych w zakresie wychowania, edukacji i integracji społecznej (organizacja grup wsparcia, pomoc w dostępie do opieki i edukacji, działania przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu).	- liczba rodzin objętych działaniami wspierającymi - liczba dzieci z rodzin niepełnych uczestniczących w programach integracyjnych	UM, RM, MOPS, placówki edukacyjne i kultury, NGO, parafie	2026-2028
7. Wsparcie dla rodzin wielodzietnych w zakresie dostępu do usług i uczestnictwa społecznego (rozszerzenie programu Karty Dużej Rodziny, preferencje w dostępie do usług, organizacja zajęć wspierających integrację i rozwój dzieci).	- liczba rodzin korzystających z ulg i programów dedykowanych - liczba wydarzeń i inicjatyw dla rodzin wielodzietnych	UM, RM, MOPS, instytucje kultury, edukacji, sportu, NGO, Kościół	2026-2028
8. Podnoszenie kwalifikacji kadr pracujących z rodzinami (szkolenia z zakresu pracy socjalnej, przeciwdziałania przemocy, wsparcia kryzysowego, pracy z dziećmi, interdyscyplinarnej współpracy).	- liczba szkoleń i warsztatów dla pracowników - liczba uczestników z różnych instytucji	MOPS, PCPR, ROPS	2026-2028

CEL OPERACYJNY 2:

Tworzenie sprzyjających warunków do wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży poprzez dostęp do zróżnicowanych form edukacji, wsparcia i aktywności społeczno-kulturalnej

Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy i partnerzy	Termin realizacji
1. Prowadzenie systematycznego monitoringu i analizy zapotrzebowania na opiekę przedszkolną oraz opiekę nad dziećmi do lat 3 na terenie miasta, z uwzględnieniem	- liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym - liczba dzieci objętych opieką w żłobku lub klubie dziecięcym	UM, RM, MOPS	2026-2028

trendów demograficznych, potrzeb mieszkańców oraz dostępności placówek.			
2. Poszerzanie i różnicowanie oferty edukacyjno-wychowawczej w placówkach oświatowych, kulturalnych, świetlicach oraz innych instytucjach środowiskowych poprzez wprowadzanie zajęć tematycznych, warsztatów, kół zainteresowań i projektów rozwojowych	• liczba i rodzaj zorganizowanych zajęć • liczba uczestników	UM, RM, placówki oświatowe, placówki kultury, świetlice, NGOs	2026-2028
3. Zapewnienie indywidualnego wsparcia edukacyjnego i terapeutycznego uczniom z niepełnosprawnościami oraz specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym organizacja nauczania indywidualnego i zajęć wspierających	• liczba uczniów objętych nauczaniem indywidualnym • liczba godzin nauczania indywidualnego i wsparcia specjalistycznego	UM, RM, placówki oświatowe	2026-2028
4. Realizacja kompleksowych programów profilaktycznych i wychowawczych wspomagających rozwój emocjonalny i społeczny dzieci i młodzieży oraz zapobiegających zjawiskom patologicznym (uzależnienia, przemoc, depresja, wykluczenie).	• liczba i rodzaj programów profilaktycznych • liczba uczestników	placówki oświatowe, MKRPA, MOPS, PPPP, NGOs	2026-2028
5. Zabezpieczenie potrzeb bytowych i socjalnych dzieci z rodzin ubogich oraz zapewnienie im dostępu do	• liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem • liczba i rodzaj	MOPS, UM, placówki oświatowe, świetlice, jednostki rekreacyjno-	2026-2028

edukacji, wypoczynku, zajęć pozalekcyjnych i innych form aktywności rozwijającej	podjętych działań	sportowe, placówki kultury, NGOs, Kościół	
6. Wsparcie uczniów uzdolnionych i utalentowanych poprzez systemy stypendialne, konkursy, mentoring, wyróżnienia i udział w projektach rozwojowych.	• liczba uczniów objętych wsparciem • rodzaj udzielonego wsparcia (nagrody, stypendia, udział w projektach)	UM, RM, placówki oświatowe, NGOs, MOPS	2026-2028
7. Organizowanie działań artystyczno-kulturalnych oraz sportowo-rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży, z naciskiem na powszechny dostęp i integrację społeczną.	• liczba i rodzaj podjętych działań • liczba uczestników	UM, RM, placówki oświatowe, placówki kultury, świetlice, jednostki sportowo-rekreacyjne, NGOs	2026-2028
8. Realizacja projektów na rzecz dzieci i młodzieży finansowanych z funduszy zewnętrznych, w tym unijnych, dotyczących edukacji, kultury, integracji i aktywności społecznej.	• liczba i rodzaj zrealizowanych projektów • liczba uczestników	placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, MOPS, NGOs	2026-2028
9. Rozwijanie postaw zaangażowania społecznego i solidarności wśród dzieci i młodzieży poprzez promowanie wolontariatu oraz działań pomocowych, realizowanych w formie kampanii edukacyjnych, inicjatyw społecznych i wspólnych projektów łączących młodzież z lokalnymi instytucjami i organizacjami społecznymi.	• liczba i rodzaj zrealizowanych działań • liczba zaangażowanych wolontariuszy	placówki oświatowe, placówki kultury, MOPS, NGOs, Kościół, lokalne media	2026-2028

CEL OPERACYJNY 3:

Wzmacnianie rodziny jako fundamentu życia społecznego poprzez promocję jej pozytywnego wizerunku, rozwój kompetencji wychowawczych i przeciwdziałanie zjawiskom zaburzającym jej prawidłowe funkcjonowanie

Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy i partnerzy	Termin realizacji
1. Realizacja działań promujących pozytywny model rodziny oraz edukacja w zakresie prawidłowego wypełniania ról opiekuńczo-wychowawczych i komunikacji w rodzinie, m.in. poprzez kampanie społeczne, warsztaty dla rodziców, poradnictwo specjalistyczne i wydarzenia środowiskowe.	• liczba i rodzaj zrealizowanych działań • liczba uczestników objętych wsparciem lub kampaniami	UM, RM, MOPS, MKRPA, placówki oświatowe, placówki kultury, świetlice, NGOs, PPPP, PCPR, media lokalne, Kościół	2026-2028
2. Organizacja wydarzeń wspierających integrację rodzin i wzmacniających więzi międzypokoleniowe, takich jak pikniki rodzinne, festyny, warsztaty rodzinne, turnieje międzypokoleniowe i inne inicjatywy środowiskowe.	• liczba zorganizowanych wydarzeń • liczba uczestników	UM, RM, MOPS, placówki oświatowe, świetlice, jednostki rekreacyjno-sportowe, placówki kultury, NGOs, media lokalne, Kościół	2026-2028
3. Prowadzenie działań interwencyjnych oraz wsparcia systemowego w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w tym realizacja procedur „Niebieskiej Karty”, konsultacje i terapie specjalistyczne, schronienie oraz monitoring sytuacji	• liczba wszczętych procedur „Niebieska Karta” • liczba osób i rodzin objętych pomocą w związku z przemocą	Zespół Interdyscyplinarny, MKRPA, MOPS, PCPR, Policja, placówki oświatowe i przedszkolne, placówki ochrony zdrowia	2026-2028

rodzinnej.			
4. Realizacja działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przestępczości, kierowanych do dzieci, młodzieży i dorosłych, obejmujących m.in. prelekcje, warsztaty, kampanie profilaktyczne, zajęcia w szkołach i świetlicach.	• liczba i rodzaj zrealizowanych działań • liczba uczestników, z podziałem na kategorie wiekowe i społeczne	MKRPA, ZI, MOPS, placówki oświatowe, placówki kultury, świetlice, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki ochrony zdrowia, Policja, NGOs	2026-2028
CEL OPERACYJNY 4: Tworzenie przyjaznych i bezpiecznych warunków zdrowotnych oraz publicznych dla rodzin, dzieci i młodzieży poprzez profilaktykę, edukację zdrowotną i działania infrastrukturalne			
Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy i partnerzy	Termin realizacji
1. Prowadzenie działań promujących zdrowy styl życia wśród dzieci, młodzieży i ich rodzin, m.in. poprzez kampanie edukacyjne, warsztaty prozdrowotne, zajęcia sportowe i rekreacyjne, spotkania z dietetykiem oraz inicjatywy środowiskowe dotyczące higieny życia codziennego.	• liczba i rodzaj zrealizowanych działań • liczba uczestników	UM, RM, placówki oświatowe i wychowania przedszkolnego, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki kultury, świetlice, MOPS, placówki ochrony zdrowia, NGOs, PPPP, PSSE	2026-2028
2. Organizacja badań przesiewowych i kontrolnych wśród dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół i przedszkoli, mających na celu ocenę ogólnego stanu	• liczba zorganizowanych badań • liczba dzieci i młodzieży objętych badaniami	UM, RM, placówki oświatowe i wychowania przedszkolnego, placówki ochrony zdrowia	2026-2028

zdrowia, wykrywanie zaburzeń rozwojowych oraz promocję regularnych kontroli medycznych.			
3. Organizowanie dla mieszkańców miasta otwartych akcji profilaktycznych, takich jak bezpłatne badania profilaktyczne, pomiary ciśnienia, glukozy, cholesterolu, porady specjalistów oraz działania promujące samokontrolę stanu zdrowia.	• liczba i rodzaj przeprowadzonych badań • liczba uczestników akcji	UM, RM, placówki ochrony zdrowia	2026-2028
4. Realizacja w placówkach oświatowych programów edukacyjno-profilaktycznych dotyczących zdrowia fizycznego i psychicznego, zapobiegania uzależnieniom, zdrowia seksualnego, higieny oraz bezpieczeństwa w środowisku szkolnym i poza nim.	• liczba zrealizowanych programów • liczba uczniów objętych działaniami	Placówki oświatowe, MKRPA, ZI, MOPS, Policja, PPPP	2026-2028
5. Organizowanie dla rodziców spotkań, warsztatów i kampanii edukacyjno-informacyjnych dotyczących bezpieczeństwa dzieci, profilaktyki zagrożeń oraz kształtowania odpowiedzialnych postaw wychowawczych.	• liczba i rodzaj zrealizowanych działań • liczba uczestników	Placówki oświatowe, Policja, Kościół	2026-2028
6. Współpraca z Policją oraz innymi służbami w zakresie	• liczba działań profilaktycznych i	UM, RM, Policja	2026-2028

przeciwdziałania zagrożeniom bezpieczeństwa publicznego, monitorowanie przestrzeni miejskiej, działania prewencyjne w szkołach oraz inicjatywy na rzecz bezpieczeństwa w ruchu drogowym, w tym modernizacja infrastruktury.	prewencyjnych • liczba zrealizowanych inwestycji drogowych związanych z poprawą bezpieczeństwa • liczba incydentów		
---	--	--	--

CEL OPERACYJNY 5:

Rozwijanie i wzmacnianie zintegrowanego systemu lokalnego wsparcia rodzin poprzez współpracę instytucji, organizacji i służb działających na rzecz dobra dziecka i rodziny

Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy i partnerzy	Termin realizacji
1. Koordynowanie i integrowanie działań podejmowanych na rzecz dzieci i rodzin przez instytucje samorządowe, służby społeczne, organizacje pozarządowe, Kościół oraz podmioty lokalne poprzez wspólne inicjatywy, spotkania robocze i projekty partnerskie.	• liczba i rodzaj zrealizowanych działań wspólnych • liczba uczestników działań zintegrowanych	UM, RM, MOPS, MKRPA, ZI, placówki oświatowe i wychowania przedszkolnego, placówki kultury, świetlice, jednostki rekreacyjno-sportowe, placówki ochrony zdrowia, NGOs, Kościół	2026-2028
2. Rozwijanie i doskonalenie współpracy międzyinstytucjonalnej w zakresie wymiany informacji, szybkiego reagowania i podejmowania wspólnych działań interwencyjnych oraz wspierających rodzinę, we współpracy m.in. z Prokuraturą, Sądem, Policją,	• liczba nawiązanych i kontynuowanych form współpracy • liczba spotkań i działań zespołowych • liczba przypadków objętych wspólnym wsparciem	UM, RM, MOPS, ZI, MKRPA, placówki oświatowe i wychowania przedszkolnego, Prokuratura, Sąd Rejonowy, Policja, PCPR, PPPP	2026-2028

PCPR i poradnią PPPP.			
3. Wspieranie pracy Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez zapewnienie odpowiedniego zaplecza organizacyjnego, szkoleń i działań promujących współodpowiedzialność służb za dobro rodziny.	• liczba posiedzeń ZI • liczba powołanych grup diagnostyczno-pomocowych • liczba wszczętych procedur „Niebieska Karta”	UM, podmioty delegujące członków ZI (MOPS, Policja, placówki oświatowe, organizacje społeczne, służba zdrowia, NGOs, kuratorzy sądowi)	2026-2028

CEL OPERACYJNY 6:

Poprawa warunków bytowych rodzin i przeciwdziałanie ubóstwu oraz bezdomności

Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy i partnerzy	Termin realizacji
1. Wspieranie rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji mieszkaniowej poprzez pomoc w uzyskaniu lokalu socjalnego, tymczasowego lub wsparcie w zakresie utrzymania lokalu.	• liczba rodzin objętych pomocą mieszkaniową • liczba udzielonych lokali socjalnych lub tymczasowych	UM, RM, MOPS, PCPR, TBS, NGOs	2026-2028
2. Udzielanie wsparcia finansowego, rzeczowego i żywnościowego rodzinom w kryzysie, w szczególności rodzinom wielodzietnym i samotnym rodzicom.	• liczba rodzin objętych pomocą • liczba i rodzaj form wsparcia • wartość udzielonego wsparcia	MOPS, Banki Żywności, NGOs, Kościoł, PSSE	2026-2028
3. Rozwijanie programów aktywizacji zawodowej i społecznej dla rodzin długotrwale bezrobotnych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.	• liczba programów aktywizacyjnych • liczba uczestników • liczba osób, które podjęły zatrudnienie lub szkolenie	PUP, UM, MOPS, NGOs, PPPP	2026-2028

CEL OPERACYJNY 7:

Wzmacnianie systemu pieczy zastępczej oraz wsparcia dla dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej i rodzin zastępczych.

Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy i partnerzy	Termin realizacji
1. Monitorowanie potrzeb dzieci wymagających umieszczenia w pieczy zastępczej oraz bieżące diagnozowanie sytuacji rodzinnej dzieci umieszczonych w pieczy.	• liczba przeprowadzonych diagnoz • liczba dzieci objętych analizą sytuacji rodzinnej	MOPS, PCPR, Zespół Interdyscyplinarny	2026-2028
2. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w zakresie rekrutacji i przygotowania kandydatów na rodziny zastępcze.	• liczba zrekrutowanych kandydatów na rodziny zastępcze • liczba przeprowadzonych szkoleń	MOPS, PCPR, NGOs	2026-2028
3. Wspieranie rodzin zastępczych poprzez zapewnienie dostępu do poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, prawnego oraz szkoleń podnoszących kompetencje opiekuńczo-wychowawcze.	• liczba rodzin zastępczych objętych wsparciem • liczba szkoleń i porad udzielonych rodzinom	PCPR, MOPS, PPPP, NGOs	2026-2028
4. Prowadzenie działań wspierających proces powrotu dziecka do rodziny biologicznej, w tym współpraca z rodziną oraz pomoc w przezwyciężaniu trudności wychowawczych	• liczba rodzin objętych wsparciem • liczba dzieci powracających do rodzin biologicznych	MOPS, PCPR, PPPP, Zespół Interdyscyplinarny	2026-2028
5. Upowszechnianie wiedzy na temat rodzicielstwa zastępczego w społeczności lokalnej (kampanie, broszury, spotkania informacyjne).	• liczba działań informacyjnych • liczba uczestników wydarzeń promujących rodzicielstwo	PCPR, MOPS, media lokalne, szkoły, NGOs	2026-2028

	zastępcze		
--	-----------	--	--

Legenda

UM – Urząd Miejski

RM – Rada Miejska

MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

MKRPA – Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PPPP – Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

ROPS – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

PSSE – Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna

NGO – organizacje pozarządowe

Rozdział IX

Zakładane rezultaty

W ramach realizacji Programu przewidziano kilka kluczowych rezultatów, które mają znacząco wpłynąć na życie rodzin, poprawiając ich stabilność, bezpieczeństwo oraz poczucie przynależności do społeczności lokalnej. Poniżej przedstawione zostały główne zakładane efekty realizacji działań w ramach Programu.

Pierwszym rezultatem programu jest wzrost efektywności wsparcia dla rodzin i dzieci. Dzięki realizacji różnych form pomocy, rodzinom i dzieciom zapewniony zostanie dostęp do odpowiednich świadczeń socjalnych, edukacyjnych oraz zdrowotnych. Poprzez zintegrowane działania, które angażują instytucje publiczne, organizacje pozarządowe oraz kościoły, Program zapewni skuteczniejsze wsparcie w rozwiązywaniu problemów takich jak ubóstwo, przemoc czy uzależnienia, które często stanowią przyczynę kryzysów w rodzinach. Zwiększenie liczby rodzin objętych wsparciem pozwoli na efektywniejsze rozwiązywanie ich problemów i poprawę ich sytuacji życiowej.

Kolejnym rezultatem jest poprawa sytuacji mieszkaniowej rodzin, szczególnie tych, które borykają się z problemami finansowymi lub kryzysami życiowymi. Program przewiduje wsparcie rodzin w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym dostęp do

mieszkań socjalnych lub tymczasowych. W wyniku realizacji programu, liczba rodzin żyjących w nieodpowiednich warunkach, takich jak brak stabilności mieszkaniowej, powinna się znacząco zmniejszyć.

Trzecim zakładanym rezultatem jest zwiększenie aktywności zawodowej i społecznej rodzin, co ma bezpośredni wpływ na ich samodzielność finansową oraz integrację w społeczności lokalnej. Poprzez oferowanie programów aktywizujących, takich jak szkolenia zawodowe czy programy wsparcia dla osób poszukujących pracy, program pomoże rodzinom stać się mniej zależnymi od pomocy społecznej. Dzięki temu rodziny będą mogły poprawić swoją sytuację materialną i zyskać poczucie większej niezależności. Zwiększenie aktywności zawodowej przekłada się także na wzrost poczucia bezpieczeństwa w rodzinach, ponieważ pozwala im utrzymać stabilność finansową i zapewnia lepsze warunki do wychowywania dzieci.

Kolejnym celem programu jest poprawa dostępu do usług zdrowotnych i psychologicznych, co ma na celu zapewnienie rodzinom kompleksowej pomocy zdrowotnej oraz wsparcia w trudnych sytuacjach życiowych. W ramach programu planowane jest rozszerzenie dostępu do profilaktyki zdrowotnej, badań oraz pomocy psychologicznej, w tym terapii uzależnień i interwencji w przypadkach przemocy domowej. Dzięki temu, rodziny borykające się z problemami zdrowotnymi będą mogły uzyskać niezbędną pomoc, co pozwoli na poprawę ich kondycji fizycznej i psychicznej. Zwiększenie dostępu do takich usług poprawi również jakość życia dzieci i młodzieży, ponieważ zdrowie i dobra kondycja psychiczna rodziców ma kluczowe znaczenie dla prawidłowego rozwoju dzieci.

Dalszym rezultatem jest zwiększenie liczby osób objętych pomocą społeczną i edukacyjną, w szczególności dzieci i młodzieży. Dzieci będą miały szansę na lepszy rozwój intelektualny i społeczny, co w przyszłości pomoże im w pełnym włączeniu się do życia społecznego i zawodowego. Zwiększenie liczby dzieci objętych wsparciem edukacyjnym pozwoli również na zmniejszenie różnic społecznych i stworzenie równych szans w dostępie do edukacji.

Zwiększenie współpracy międzyinstytucjonalnej to kolejny rezultat, który ma na celu poprawę koordynacji działań na rzecz rodzin. Program przewiduje intensyfikację współpracy między różnymi instytucjami, takimi jak ośrodki pomocy społecznej, szkoły, placówki zdrowia, policja oraz organizacje pozarządowe. Dzięki tej współpracy, rodziny otrzymają pomoc w różnych obszarach, co pozwoli na bardziej kompleksowe rozwiązanie ich problemów. Taki model działania ma również na celu lepsze dopasowanie wsparcia do indywidualnych potrzeb rodzin, co zwiększa efektywność udzielanej pomocy.

Zapobieganie przemocy w rodzinach i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu to kolejny ważny cel programu. W ramach realizacji tego celu, program przewiduje wprowadzenie działań interwencyjnych w przypadkach przemocy, wsparcie dla osób doświadczających przemocy domowej, a także działania mające na celu edukację i zapobieganie przemocy w przyszłości. Program zakłada również rozszerzenie procedur „Niebieskiej Karty”, które pozwalają na szybsze reagowanie w sytuacjach zagrożenia. Przeciwdziałanie przemocy oraz wykluczeniu społecznemu poprawia bezpieczeństwo rodzin oraz wpływa na ich stabilność emocjonalną, co ma kluczowe znaczenie dla ich prawidłowego funkcjonowania.

Kolejnym zakładanym rezultatem Programu jest wzrost świadomości członków rodzin o ich prawach oraz dostępnych formach wsparcia. Program zakłada szereg działań edukacyjnych, które mają na celu zwiększenie wiedzy rodzin na temat ich praw w różnych obszarach życia, takich jak prawo pracy, prawa dziecka czy dostęp do pomocy społecznej. Dzięki tym działaniom, rodziny będą mogły lepiej orientować się w dostępnych formach wsparcia, co pozwoli im na skuteczniejsze korzystanie z pomocy oferowanej przez różne instytucje oraz organizacje.

Realizacja zadań w obszarze pieczy zastępczej przyczyni się do poprawy jakości opieki nad dziećmi pozbawionymi opieki rodzicielskiej. Wzrośnie liczba i przygotowanie kandydatów na rodziny zastępcze, a same rodziny otrzymają lepsze wsparcie merytoryczne i psychologiczne. Dzieci objęte pieczą zastępczą zyskają szerszy dostęp do specjalistycznej pomocy oraz stabilne warunki rozwoju. Równocześnie podejmowane będą działania na rzecz reintegracji rodzin biologicznych i pracy z ich otoczeniem. Wzrośnie również świadomość społeczna na temat znaczenia pieczy zastępczej i roli lokalnych instytucji w jej wspieraniu.

Dzięki realizacji powyższych rezultatów, program wspierania rodziny przyczyni się do poprawy jakości życia rodzin, zwiększenia ich poczucia bezpieczeństwa, a także poprawy kondycji psychicznej, zdrowotnej oraz społecznej ich członków.

Rozdział X

Realizacja, monitoring i ewaluacja Programu Wspierania Rodziny w Mieście Darłowo na lata 2026 – 2028

Realizowane działania będą prowadzone we współpracy ze wszystkimi podmiotami realizującymi działania na rzecz rodzin z terenu Miasta Darłowo zgodnie z bieżącymi potrzebami.

Programu Wspierania Rodziny w Mieście Darłowo na lata 2026-2028 w Mieście Darłowo odbywać się będzie w ramach środków:

- budżetu miasta,
- budżetu Państwa w ramach dotacji dofinansowania zadań własnych miasta,
- innych funduszy, programów i źródeł.

Ewaluacja Programu Wspierania Rodziny

Ewaluacja Programu Wspierania Rodziny jest procesem mającym na celu ocenę efektywności działań realizowanych w ramach programu, a także stopnia osiągnięcia zakładanych celów oraz rezultatów. Ewaluacja ma charakter okresowy i powinna dostarczyć kluczowych informacji nie tylko o postępach programu, ale także o ewentualnych obszarach wymagających poprawy lub modyfikacji. Wyniki ewaluacji będą wykorzystywane w procesie modyfikacji dokumentów programowych, a także w opracowywaniu programu na kolejny okres programowania. Proces ten będzie miał również istotne znaczenie w kontekście przygotowania Programu na kolejny okres, uwzględniając zarówno sukcesy, jak i obszary wymagające modyfikacji.

Celem ewaluacji Programu Wspierania Rodziny jest ocena:

- Procesu realizacji działań i osiągniętych efektów Programu – analiza stopnia realizacji zaplanowanych działań i mierzenie ich wpływu na grupę docelową.
- Zarządzania i wdrażania Programu – ocena struktury organizacyjnej, przepływu informacji, koordynacji działań oraz współpracy pomiędzy różnymi podmiotami

zaangażowanymi w realizację programu, w tym instytucjami publicznymi, organizacjami pozarządowymi i innymi interesariuszami.

- Rekomendacji do kontynuacji Programu – wyciąganie wniosków i rekomendacji dotyczących dalszego rozwoju i ewentualnych usprawnień, zarówno w zakresie merytorycznym, jak i organizacyjnym.

Metodyka ewaluacji

Ewaluacja powinna opierać się na zasadzie triangulacji technik badawczych, co pozwoli na uzyskanie rzetelnych i obiektywnych wyników. W tym celu mogą zostać zastosowane różnorodne metody pomiaru, w tym:

- Analiza dokumentów – przegląd dostępnych dokumentów dotyczących realizacji programu, w tym raportów, sprawozdań oraz wszelkich innych materiałów związanych z działaniami programowymi.
- Badanie ankietowe adresatów Programu – przeprowadzenie ankiet wśród beneficjentów programu (rodziny, osoby objęte wsparciem) w celu oceny ich zadowolenia z jakości świadczonych usług oraz identyfikacji ewentualnych problemów.
- Zogniskowany wywiad grupowy realizatorów Programu – przeprowadzenie spotkań z osobami odpowiedzialnymi za realizację programu, w celu zebrania opinii na temat trudności, jakie napotykają w trakcie wdrażania działań oraz proponowanych rozwiązań.

Kryteria ewaluacji

Ewaluacja Programu Wspierania Rodziny zostanie przeprowadzona w odniesieniu do następujących kryteriów:

- Kryterium skuteczności (plan a wykonanie) – rozumiane jako stopień realizacji zaplanowanych celów i rezultatów w odniesieniu do założonego planu. Ewaluacja pod tym kątem oceni, w jakim stopniu osiągnięto wskaźniki i cele programowe, a także analizuje, jakie działania zostały podjęte w celu osiągnięcia zaplanowanych rezultatów.
- Kryterium efektywności – ocena sprawności wdrażania Programu, ze szczególnym uwzględnieniem zgodności realizacji działań z harmonogramem, efektywności zarządzania oraz identyfikacji ewentualnych trudności w realizacji. Ocena ta obejmuje także analizę przepływu informacji i komunikacji między realizatorami Programu, co ma kluczowe znaczenie dla jego sprawnej realizacji.
- Kryterium użyteczności – badanie czy założenia Programu odpowiadają rzeczywistym potrzebom jego adresatów, czyli rodzin oraz instytucji zaangażowanych w realizację programu. W ramach tego kryterium dokonana zostanie ocena czy działania podjęte

w ramach programu są rzeczywiście pomocne i skuteczne w rozwiązywaniu problemów rodzinnych.

- Kryterium trafności – ocena, w jakim stopniu zaplanowane cele i działania odpowiadają zidentyfikowanym problemom, które wymagają interwencji w Mieście. Ewaluacja w tym zakresie będzie badać, na ile program trafnie identyfikuje i reaguje na rzeczywiste potrzeby społeczności.

Ewaluacja Programu Wspierania Rodziny jest kluczowym narzędziem, które pozwala na bieżąco monitorować postępy programu oraz identyfikować obszary wymagające poprawy. Efektem ewaluacji będą konkretne rekomendacje i wnioski, które pozwolą na doskonalenie działań podejmowanych na rzecz rodzin, zapewniając lepsze dopasowanie usług do ich potrzeb.

Monitoring realizacji zadań z Programu Wspierania Rodziny

Monitoring realizacji zadań z Programu Wspierania Rodziny to proces systematycznego śledzenia postępów i efektów realizowanych działań w ramach programu. Jego celem jest zapewnienie realizacji zadań zgodnie z założonym planem, harmonogramem oraz przy zachowaniu wysokiej jakości świadczonych usług. Monitoring pełni funkcję nadzorczą, umożliwiając bieżącą identyfikację problemów, opóźnień czy trudności, a także daje możliwość podejmowania szybkich działań korygujących.

Elementy monitoringu realizacji zadań:

- Śledzenie postępów w realizacji działań – monitoring pozwala na bieżąco śledzić, czy zadania określone w Programie są realizowane w zaplanowanych terminach i zgodnie z założeniami. Regularne raporty z postępu prac pomagają w ocenie, które zadania są realizowane zgodnie z planem, a które wymagają dodatkowego wsparcia lub dostosowania.
- Analiza wskaźników efektywności – w ramach monitoringu szczególną uwagę należy zwrócić na wskaźniki efektów, które zostały określone w Programie, np. liczba rodzin objętych wsparciem, liczba zrealizowanych szkoleń czy zmiany w sytuacji materialnej i społecznej rodzin. Dzięki tym wskaźnikom możliwe jest ocenienie skuteczności działań i ich wpływu na odbiorców programu.
- Zbieranie danych jakościowych i ilościowych – monitoring powinien obejmować zarówno dane ilościowe (np. liczba spotkań, liczba osób objętych pomocą), jak i

jakościowe (opinie uczestników programu, ocena realizatorów). Dane te mogą pochodzić z różnych źródeł, takich jak raporty, ankiety, wywiady.

- Bieżąca identyfikacja problemów i ryzyka – monitoring pozwala na szybkie wykrycie potencjalnych problemów w realizacji zadań, takich jak opóźnienia w harmonogramie, braki w zasobach ludzkich, trudności we współpracy interdyscyplinarnej czy niezadowolenie odbiorców. Wczesne wykrycie tych problemów pozwala na podjęcie działań zaradczych, zanim staną się one poważnymi przeszkodami.
- Współpraca z realizatorami Programu – ważnym elementem monitoringu jest systematyczna współpraca z osobami odpowiedzialnymi za realizację poszczególnych działań w ramach programu. Regularne spotkania, konsultacje i raporty pozwalają na bieżąco aktualizować stan realizacji zadań, wymieniać doświadczenia oraz omawiać ewentualne trudności.
- Ocena jakości zarządzania – monitoring obejmuje także analizę jakości zarządzania Programem. Ocenia się organizację pracy, koordynację działań między różnymi instytucjami, przepływ informacji oraz komunikację wewnętrzną. Poprawa tych aspektów ma kluczowe znaczenie dla efektywnej realizacji zadań.

Monitoring realizacji zadań stanowi integralną część procesu ewaluacji, ponieważ dostarcza bieżących danych i informacji, które pozwalają na dokonanie rzetelnej oceny postępów programu. Dzięki monitorowaniu możliwe jest podejmowanie działań naprawczych w czasie rzeczywistym, co przekłada się na większą elastyczność i skuteczność programu. Monitoring umożliwia także porównanie założeń z rzeczywistością, co jest istotne przy ocenianiu stopnia realizacji celów oraz formułowaniu zaleceń do przyszłych edycji programu.

Skuteczny monitoring realizacji zadań w ramach Programu Wspierania Rodziny pozwala na bieżąco oceniać postępy, identyfikować problemy oraz wprowadzać niezbędne korekty, zapewniając w ten sposób ciągłość i wysoką jakość realizowanych działań.

Monitoring,

w połączeniu z ewaluacją, jest kluczowym narzędziem w zarządzaniu programem, umożliwiającym efektywne reagowanie na zmieniające się potrzeby społeczności oraz dostosowywanie działań do rzeczywistych warunków.

Sprawozdanie roczne z realizacji Programu Wspierania Rodziny przedstawi Burmistrzowi i Radzie Miejskiej Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej do końca marca danego roku kalendarzowego, zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Uzasadnienie :

Projekt Programu Wspierania Rodziny w Mieście Darłowo na lata 2026-2028 został opracowany w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Darłowie przy merytorycznym wsparciu Firmy „Nowe Horyzonty” z Wrocławia. Obowiązek jego opracowania wynika z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U.2025 poz.49 t.j.) który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny”.

Udział Firmy „Nowe Horyzonty z Wrocławia polegał na przekazaniu dla MOPS w Darłowie tzw. zestawu narzędzi wspomagających opracowanie projektu Programu tj. ankiet i kwestionariuszy w wersji online (dla mieszkańców) i w wersji elektronicznej metodą Corigo (dla uczniów), które po wypełnieniu przez różne instytucje miejskie, powiatowe, organizacje i inne organy (szkoły, MOPS, Urząd Miejski, PCPR Sławno, Powiatowy urząd Pracy w Sławnie, Zespół ds. orzekania o Niepełnosprawności w Sławnie, zespoły kuratorskiej służby sądowej, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Darłowski Ośrodek Kultury, rady osiedli, komisja Spraw Społecznych Rady Miejskiej , organizacje pozarządowe zajmujące się problematyką spraw społecznych i inne) zostały przekazane do Firmy „Nowe Horyzonty z Wrocławia, która na tej podstawie opracowała projekt Programu .